

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon Inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kdo je kriv?

Kmetje se dandanes povsod pritožujejo, da se jim slabo godi: davki da so previsoki, njihovi pridelki da nimajo nobene cene, in da sploh ne morejo več živeti. Takih deloma opravičenih in utemeljenih, deloma tudi nekoliko pretiranih pritožb slišimo lahko vsak dan, kolikor in kjer jih hočemo. Pri tem pa slišimo seveda tudi dovolj zabavljanja in kletvin: na vlado, ki ni za nič, na poslance, ki so tudi za nič, na banovino in na občine in na uradnike, ki vsi skupaj nič ne razumejo. Takega in podobnega zabavljanja se poslužujejo najraje demagogi (ljudski zapeljivci in hujskači), ki bi radi na račun ljudske jeze pripravili sebi ali pa svojim zaplečnikom lepo in udobno politično življenje.

Stvar pa je veliko preresna, da bi jo smeli prepustiti demagogom kar tako; pogledati jo moramo torej že nekoliko bolj natančno, da ugotovimo, kje je krivda.

O vladi in o poslancih je pač težko reči, da namenoma delajo nekaj, kar kmetom škoduje. Take zlobni in hudobni poslanci in ministri le niso. Ker pa ima vsak pojav nekje svoj vzrok, ga moramo iskati pač drugod. In če stvar premislimo do kraja, moramo izreči kar odkrito prav neprijetno resnico, da je vsega zla, ki tare dandanes kmete, v prvi vrsti kriva nevednost in nepoučenost kmetov o njihovih lastnih zadevah!

Kmetje žalibog nimajo danes dosti potrebne izobrazbe. Kmetjski otrok obiskuje ljudsko šolo in to je vse! Ljudska šola pa kmetu ne more dati vsega, kar rabi kasneje v življenju kot kmet, še manj pa to, kar rabi kot državljan! Kmet je torej navezan, ako hoče biti na višku, na branje knjig, največ pa na branje časopisov. Kdor nič ne bere, ostane revež vse življenje.

Prava pot

Dandanes vedno bolj in globlje prodira spoznanje, da je glavni vzrok gospodarske stiske treba iskati v padanju kupne moči kmetov in delavcev: kmet nima denarja, ker mora vse, kar pridelal, prodajati pod ceno, delavci pa imajo tako nizke zaslužke, da komaj žive. Iz tega spoznanja pa sledi, da bo gospodarske stiske prav kmalu konec, če dobe kmetje in delavci zopet denar v roke: kmetje za svoje pridelke, delavci pa za svoje delo.

Praktične posledice so iz tega spoznanja začeli izvajati že v Ameriki, v Angliji, v Nemčiji, v Bolgariji in na Češkem.

Na Češkem so zagotovili kmetom obstanek s tem, da so uvedli žitni monopol, o čemer je »Kmetjski list«² že poročal. Korist monopola za kmete leži v tem, da mora dobiti češki kmet (brez ozira na žitne cene na svetovnem trgu!) za svoje žito postavno določeno ceno, ki je odmerjena in preračunjena tako, da kmet lahko izhaja, a tudi za meščane in delavce kruh ni predrag. Tako so napravili letos na Češkem in kakor

Kakšne časopise pa kmetje pri nas bero? Žalibog vidimo pri nas v rokah naših kmetov največ listov, ki služijo večinoma zabavi. Vidimo tudi strokovne liste. Mnogo premalo pa berejo kmetje »Kmetjski list«, ki je edini stanovsko-kmetjski list! To za kmete ni dobro!

Nič ne rečemo, če kmetje bero različne liste in čisto prav je, če se zanimajo za »nacionalno politiko ali pa če se ogrevajo za versko življenje. Vse to je prav lepo — toda to je premalo! Kmet mora pa tudi živeti: mora jesti in mora biti oblečen in obut. Vse te zadeve pa so gospodarsko-političnega in ne n. pr. versko ali nacionalno-političnega značaja, a ravno o svoji gospodarski politiki naši kmetje niso skoro nič poučeni! To pa ni čudno, ker so vsi tisti listi, ki jih naši kmetje največ bero, v gospodarskem oziru vse prej kakor kmetjski, kajti oni zastopajo koristi »črnega«³ ali pa »rmenega«⁴ kapitala in prav nič drugega! Naši kmetje, ki jih je v državi 80 odstotkov, nimajo niti enega svojega kmetjskega dnevnika, komaj dva odstotka kapitalistov pa ima v svojih rokah skoro 100 procentov vsega časopisja! To časopisje pa nima naloge kmetov poučevati in jih opozarjati na to, kar je za kmete prav in dobro in braniti kmetjske pravice, pač pa drži kmete vsaj v agrarno političnem oziru v nevednosti, ker zahteva to korist organiziranega kapitala.

Nevednost kmetov pa ima za posledico, da naši kmetje še danes niso organizirani kot kmetje, ne gospodarsko in ne politično; zato pa kmetje tudi nimajo nikjer odločilne besede tam, kjer se kuje njihova usoda.

In pri tem bo ostalo, dokler ne bodo kmetje dobili močnega kmetjskega tiska in tega tudi naročali in brali z razumom!

kaže izkušnja, se je ta poskus izvrstno obnesel.

Ker so prišli kmetje do denarja, so tudi začeli kupovati industrijsko blago in fabrike so zopet oživele. Delo v fabrikah pa je zopet omogočilo tisočerm delavcem zaslužek in tako so začeli kupovati živež in druge stvari tudi delavci. Kjer pa vse zasluži, tam so tudi državni dohodki večji, ker vsak lahko plačuje svoje obveznosti.

Rezultati, ki so jih dosegli z žitnim monopolom na Češkem, so tako ugodni, da nameravajo uvesti v doglednem času tudi monopol na preskrbo dežele z živino in z mesnimi izdelki. To bo dalo kmetom nove stalne dohodke, od katerih bo imela tudi industrija in delavstvo svojo korist.

Poskus na Češkem dokazuje staro, a od mnogih zanikano resnico, da je prvi in pravi vir vsega blagostanja zemlja: če ima kmet denar, ga imajo vsi, kjer je pa kmet berač, propada vsel!

Jedro blagostanja torej niso banke, pa če

gospodarijo s še tako težkimi milijoni, in tudi industrija ne, ampak kmet je tisti, ki vse drži!

Pri nas smo žalibog še vedno precej zadaj za Čehi. Morali pa bomo kreniti prej ali slej po isti poti, ali pa nas bo gospodarska stiska tako pritislila na tla, da se bomo le še z največjo težavo rešili!

Važni dnevi v Ženevi

Preiskava o gnusnem zločinu v Marseilleu je nedvomno dokazala, da je bil zločin skrovo pripravljen ne toliko od osebnih nasprotnikov pokojnega vladarja, ampak iz političnih nagibov, od nasprotnikov naše države. Drugič je preiskava dognala, da so zločinci imeli na razpolago veliko denarja in na kupe ponarjenih poštih listov. Vse to je moral zločincem pač rekdo dati in nepobitni dokazi govore za krivdo in za moralno odgovornost dveh sosednih nam držav.

Naša država ima torej vso pravico zahtevati, da se tisto kužno ozračje, v kakršnem so dozorevali zločinski naklepi naših nasprotnikov, temeljito razčisti na najbolj merodajnem mestu, to je pred Društvom narodov v Ženevi.

Naš minister za zunanje zadeve se je te dni odpeljal v Ženevo, kjer se vrše važna posvetovanja med zastopniki naše države in zastopniki naših zaveznikov o načinu, kako naj nastopi Jugoslavija v tem primeru.

Pravice do zadoščenja nam ne odreka nihče, a najmanj, kar se mora zgoditi, je to, da se prepreči za bodočnost možnost organiziranja terorističnih napadov na ozemlju tujih držav. Interes na tem, da se v tem oziru nekaj ukrene, imajo pač vse kulturne države.

Državni proračun

V ponedeljek je izjavil finančni minister časnikarjem, da bo predložil državni proračun parlamentu v zakonitem roku.

Proračun za l. 1935/36. znaša 9887 milijonov dinarjev in je za 183 milijonov manjši kakor lanski.

Izdatki so skoro v vseh resorih znižani; poviške izkazujejo le 3 ministrstva, med temi ministrstvo vojne in mornarice 57 milijonov dinarjev.

Na prihodnji seji parlamenta bo proračun takoj predložen finančnemu odboru, nato pa se bo pričela proračunska razprava v zbornici.

15. november

15. november je bil pri nas za kmete hud dan, ker je tega dne zapadel prvi obrok za vračanje kmetjskih dolgov. Iz Dravske banovine še nimamo podrobnih poročil, koliko so ljudje vrnili, pač pa poročajo iz Vojvodine (Banata), da so tam ljudje vrnili še mnogo več kakor bi bili po zakonu morali. Samo eni banki, ki je razposodila kmetom okoli 12 milijonov, so kmetje vrnili 10 milijonov dinarjev.

Pota naše notranje politike

Ustvarjanje naše današnje združene države je zahtevalo ogromne žrtve, ki so jih doprinali tisoči in tisoči skozi stoletja za domovino v vročo željo, da se izpolni sen in ideal jugoslovanskih borcev. In ko je končno napočil dan vstajenja izpod tisočletnega suženjstva in je zažlestele zarja jugoslovanske svobode, so se zbrali borci, da nadaljujejo tam, kjer jih je ustavila kruta svetovna vojna; s svetlim umom in čvrsto roko so se lotili dela za čim hitrejšo ureditev notranjih razmer nove države. Na žalost je politična, kulturna, gospodarska in socialna ureditev naletela na ovire in nasprotstva, ki so se z leti celo stopnjevala, v sramoto našim in na veselje tujcev; tudi med nami samimi so bili nekateri, ki si niso želeli, da bi se razmere uredile, temveč so skušali napredek z vsimi silami preprečiti. Vsem nam je še v dobrem spominu, da smo imeli nebroj političnih strank, ki so izigravale parlamentarno delo in prišli smo na ta način tako daleč, da je moral priti 6. januar.

Politične stranke so bile razpuščene in treba je bilo misliti na to, kako bi bilo najbolje na podlagi žalostnih izkušenj v preteklosti kreniti na drugo, boljše in zdravo pot. Ta odrešilna pot je dobila svoja osnovna načela v manifestu 6. januarja in v septemberski ustavi 1931. leta. Ko so se politične razmere ublažile in ko je bila dana garancija, da se lahko nadaljuje z javnimi in državnimi posli, seveda na popolnoma novi osnovi, tedaj je bilo obnovljeno ustavno-parlamentarno življenje. V novi ustavi je bila podčrtana določba, da morajo bodoče stranke imeti volilce na celem državnem ozemlju, prepovedane pa so bile stranke plemenskega, verskega ali pokrajinskega značaja. S tem je rešeno vprašanje državnega in narodnega edinstva, ki tvori za vse večne čase temelj državne ureditve in narodnega napredka.

Volitve 8. novembra 1931. leta so pokazale, da jugoslovanski narod soglaša z novo politiko in z novim programom. Še več: vsi, ki jim je dobrobit domovine in njene srečne bodočnosti v resnici pri srcu, so šli z razumom, voljo in srcem na pozitivno delo in pomagajo povsod, kjer je njihova pomoč potrebna za čim hitrejšo normalizacijo državnih in banovinskih, gospodarskih in socialnih razmer. Da pa postane delo ljudi iste a programa in iste politike plodno in za splošnost, so ustanovili jugoslovansko nacionalno stranko, ki deluje in napreduje; s tem pa ni rečeno, da ne bi smele obstojati še druge stranke: pogoj je le to, da zadostijo ustavnim določbam in narodnim potrebam. V današnjem težkem gospodarskem položaju je predvsem potrebna notranja konsolidacija, zunanji mir in gospodarska ozdravitev. S tem programom mora iti vsaka stranka na delo; če pa teh točk ne izpolni, greši napram narodu in jo mora oblast že v naprej onemogočiti.

Če pogledamo sedaj vsaj nekoliko na razvoj našega zadnjega notranjega razdobja, moramo priznati, da smo krenili precej naprej; seveda bi lahko dosegli še več, toda to zares mogoče ni ležalo v naših močeh in v naših rokah, kajti težka gospodarska in socialna vprašanja ne vladajo samo pri nas, temveč po celem svetu; razmere so drugod še mnogo težje. V zadnjih letih se je izenačila pri nas zakonodaja s tem, da smo dobili zakone, ki veljajo za celo državo; na ta način je bilo tudi pravno podčrtano edinstvo in vsi državljani smo danes pred zakonom enaki, kar moramo toplo pozdraviti. Za doseg tega cilja so bili potrebni ogromni napor in upanje je, da se bo v bodočnosti na tej poti načrtno nadaljevalo; tukaj moramo omeniti, da je imela stabilizacija (utrditev) naših notranjih razmer blagodejen vpliv na izboljšanje našega zunanjega položaja. Kakor vsi vemo, so imeli naši diplomatični koraki popoln uspeh in danes ne gledamo več tako nesigurno preko mej;

naše prijateljstvo cenijo in spoštujejo. Ustalenje gospodarskih razmer in izboljšanje gospodarskega in socialnega položaja pa ne sme biti samo skrb države, temveč tudi vsakega posameznega državljana, ki mu sredstva (gmotna) dopuščajo, da pomaga na ta ali oni način svojemu sočloveku. Gospodarske težkoče niso samo produkt naše zemlje, temveč vse države občutijo breme današnjih razmer in to še v mnogo hujši meri kakor mi. Imamo poročila, da je drugod brezposelnost dosegla visoko število; milijoni čakajo na kruh, ki bi ga radi zaslužili, pa ne morejo. Zato morajo posamezne države skrbeti za brezposelne, zviševati morajo proračune in davki so vsled tega vedno večji; s tem pa ni rečeno, da mi lahko gledamo v zrak in s prekrizanimi rokami čakamo na boljše čase. Ravno nasprotno se mora zgoditi: s podvojenimi močmi moramo gledati, da pridemo čim prej iz težke situacije in da se povrnemo na pravo in zdravo pot, t. j. na pot kmetijske politike. Današnja kmetijska politika gotovo ni na pravem tiru, kajti prenizke cene agrarnih pridelkov so vse prej kakor normalne s posebnim ozirom na cene industrijskih proizvodov, na drugi strani pa je naš kmet v ugodnih časih zaključil obveze, ki jih danes ne more izpol-

niti; prišel je v zagato in ne more iz nje. Zato je dolžnost merodajnih činiteljev, da pokrenejo vse, kar je njim le mogoče; krizo treba vsaj ublažiti in s potrebnimi ukrepi izboljšati kmetu, stebru naše velike države, gospodarski položaj; na ta način je tudi drugim slojem dana možnost za ureditev normalnega življenja.

Na tej poti so bili izvršeni nekateri ukrepi: najprej je bil zmanjšan proračun (državni), ki je v zadnjih letih znižan za 30%; nato je bila izdana uredba o kmetijski zaščiti; poljedelske dolgove bomo po tej uredbi odplačevali z manjšimi obrestmi in v daljšem razdobju. Tudi država sama dovoljuje olajšave pri plačevanju zaostalih davkov in v tem smislu je bila izdana sprememba zakona o neposrednih davkih, po kateri se davki (zaostali) plačujejo v obrokih in časovnem razdobju 11 let. K temu pride še prepoved kartelov in maksimiranje obrestne mere. Toliko je do danes storjenega in v bodočnosti je potrebno še marsikaj ukreniti, kar upravičeno zahteva naš kmet.

Da se naše razmere normalizirajo, moramo kot državljani državo tudi vsestransko podpirati, t. j. zavedni, složni in organizirani moramo biti, na ta način bomo dosegli zunanji mir, notranji red, napredek, razvoj in izboljšanje naših gospodarskih in socialnih razmer.

L. J.

Zaščita kmetov in plačevanje obresti od dolgov

Dne 15. t. m. je došel v plačilo prvi obrok zaščiteneh kmetijskih dolgov. Nekateri časopisi poročajo, da je bilo ta dan jako živahno po denarnih zavodih v Vojvodini in v Sremu, kjer da je do 60% kmetov-dolžnikov plačalo prvi obrok t. j. 6% obresti od dolžne glavnice. V nekaterih krajih da je bil uspeh naravnost presenetljiv, tako n. pr. se je baje v Petrovaradinu odzvalo kar 99% dolžnikov, med tem ko so pa Irižani prve dni plačali le 30% dospelih obrokov. Najbolje so se menda tam doli držali kmetje nemške narodnosti (Švabi). Da pa ni povsod tako sijajno, kakor v Petrovaradinu, sledi iz pisma, ki ga je uprav iz onih krogov prejel neki tukajšnji denarni zavod iz okolice Osijeka. Pismo slove: »Znano Vam je da smo Vam, dokler smo le mogli, vedno redno in točno nakazovali pogojena polletna plačila. Prišli pa so za nas hudi časi. Slabe letine zadnjih let, nizke cene poljskih pridelkov in živine nam onemogočujejo izpolnjevanje naših obvez, ki se jih v polni meri zavedamo. Jaz n. pr. (pisec pisma) plačam od 96 oralov obdelane zemlje letno 28.000 Din državnih davkov in občinskih doklad t. j. na oral vrednost 3 met. stotov pšenice, odnosno 6 stotov ovsu ali koruze. Pridelali pa smo letos na oral po 5 stotov pšenice ali po 5 stotov ovsu, odnosno 10 stotov koruze. Ker pridelek žita ne zadostuje niti za davke, smo si morali pomagati z odprodajo živine, ki

je imamo sedaj le še za najnujnejšo potrebo pri svojih gospodarstvih. Vi nam ne verjamete, kako smo se morali omejiti pri hišnem gospodinjstvu in kako moramo štediti pri družinskih potrebah! Dobili smo moratorij, dobili zaščito, ki naj bi prinesla rešitev iz težkega položaja. Toda samo z zaščito nam ni nič pomagano. Ker ni zaslužka, ni denarja, na up se ne dobi nič. Vsi podpisani (deset dolžnikov-kmetov) sedimo pri mizi in se posvetujemo, kaj naj storimo, da izpolnimo svoje obveznosti napram Vam, ko nihče izmed nas ne more plačati niti dinarja obresti. Vsak izmed nas bi rad odprodal nekaj sveta, da bi plačal vsaj obresti, pa tudi to trenutno ni izvedljivo, ker ni nikogar, ki bi hotel danes tudi za mal denar kupiti pri nas kak kos sveta. Zavedajoči se svojih obvez Vas najvljudneje prosimo, da bi nam sporočili, kaj naj storimo, da se obvarujemo stroškov; zakaj, ako nam naprtite še kake stroške, potem za nas ni izhoda in gremo popolnemu gospodarskemu poginu nasproti. Kakor tem skrbnim in pridnim Švabom se dandanašnji godi še mnogim drugim kmetom-dolžnikom, da namreč tudi pri najboljši volji ne bodo zmogli toliko denarja, da bi plačali vsaj 6% obresti, ker nimajo ničesar prodati in ker njihovi pridelki nimajo nobene prave cene. Zato naj upniki imajo z njimi potrpljenje in uvažuje težke razmere ne tirajo ubogih družin v propast.

Velika važnost zadružništva

Zadružništvo in zadružni pokret predstavljata v programu naše narodne in gospodarske, predvsem kmetijske politike važno in odločilno mesto; kajti v naši državni skupnosti ni važnejšega, pomembnejšega in koristnejšega pokreta od našega zadružništva. Zadružništvo je šola družabne solidarnosti (skupnosti) in v njej ni razrečnih interesov; na rjenem polju se zamorejo pomiriti vsi razredi, kmetje, obrtniki in uradniki.

V preteklosti je rodbinsko in krvno zadružništvo pripeljalo naš narod skozi vse viharje in borbe in položilo temelje današnji državni skupnosti; zadruga pa je tudi ublažila vso se-

bičnost in postavila misel skupnosti in državne celote na zdravo in nepremagljivo osnovo; država je danes največja in najsvetejša zadruga.

Zadruga se je porodila iz ljubezni do bližnjega in domovine; naša nacionalnost in borba za domačo grudo sta imeli v zadrugi največjo oporo; zato moramo v bodočnosti še bolj okrepiti našo zadrugo in pomnožiti zadružne vrste z močno in veliko jugoslovansko zadružno organizacijo.

To je posebne važnosti zlasti dandanes, v dobi splošne stiske, iz katere se bo posameznik rešil le z veliko težavo; mnogo lažje pa pojde vse z združenimi močmi!

Denar na cesti

»Denar leži na cesti«, pravijo ljudje, »samo pobrati ga je treba«. Denar »na cesti« pobirati pa je treba znati.

Stara resnica je, da je največji sovražnik ljudstva, zlasti pa kmetškega, njegova nevednost in nepoučenost in samo nevednost je kriva, da ljudje »denarja na cesti« kar ne vidijo.

Kdor primerja naše današnje kmetovanje z onim pred 40 ali 50 leti, mora res priznati velik napredek in požrtvovalno delo naše »Kmetijske družbe« in na deželi delujočih duhovnikov, učiteljev in drugih izobraženih gospodarjev je rodilo že lepe sadove. Kljub vsemu napredku pa se držimo krčevito še vedno starega, »ekstenzivnega« gospodarstva, ki obdeluje le velike ploskve z razmeroma malim donosom, močno pa pogrešamo »intenzivnega« gospodarstva, ki gre za tem, da goji tudi na malih, skromnejših prostorih visokovredne rastline, ki prinašajo tudi lep dohodek.

Poglejmo le naša jabolka. Na Dolenjskem goje voščenske, sad prve vrste. Na Štajerskem goje celo vrsto plemenitih jabolok. A koliko je še pri nas nepotrebne sadnega drevja, čegar sadovi so komaj za — prasce! Na trgu tiste piškavine nihče niti ne pogleda! A kljub temu, da imamo pri nas že precej zlahnega sadja, ki za tujim nič ne zaostaja, kupujejo ljudje n. pr. v Ljubljani še vedno jabolka iz Kalifornije po 40, reci in piši, po štirideset dinarjev za kilogram. Tu se da s pametno organizacijo še mnogo doseči!

Zgodilo se je tudi, da so pokupili tuji trgovci pri nas naše sadje, potem so ga pa za lep dobitek prodajali nazaj... Tudi to je znak in dokaz naše nezrelosti!

A poglejmo dalje: mi uvažamo iz tujine prav

znatne količine orehov, lešnikov, grozdja in kostanja. Vse to bi bilo nepotrebno, če bi se nekoliko bolj brigali za te sadeže. Seveda, z navadnim kostanjem ni nič; ta nima prave cene. Lepo ceno pa ima plemeniti kostanj »maronik«, ki bi ga lahko pridelovali doma v velikih množinah. Isto velja za lešnike.

Tudi lepo zelenjavo vse preveč zanemarjamo. Pri nas se prav lepo razvija tujski promet, ki zahteva mnogo zgodnje in pozne zelenjave. Dalmacija je brez pozne zelenjave — a kje smo mi? Tudi okoličani raznih letovišč bi si mogli zaslužiti marsikak dinar, če ne bi sadili samo repe, korenja in krompirja, ampak bi si napravili namesto tega n. pr. kakšen špargljev nasad.

Takih primerov bi našli lahko še mnogo. Treba je le pogledati podatke, kaj vse uvažamo za drag denar, in potem proučevati možnosti, če se ne bi dala ena ali druga reč pridelovati tudi pri nas doma. Tistemu seveda, ki je za vsako novost gluh in slep in caplja naprej po starem kolovozu — za tistega ni pomoči!

In še nekaj morajo upoštevati naši kmetje: **Glejte predvsem na kakovost.** Kakor je en sam droban briljant več vreden kakor vsa šara, s katero se okrasí kakšen neizkušen bahač ob nedeljah, tako je tudi s kmetijskimi pridelki: Prvo je kakovost, potem količina. Najbolje je seveda, če je oboje skupaj, kakovost in količina.

Za človeka, ki ima vedno in povsod odprte oči in odprta ušesa in ki si da kaj svetovati, življenje tudi še dandanes ni nemogoče, čeprav živimo v težkih časih. Zapomniti si je treba le, da se svet razvija naprej, ta razvoj pa je treba zasledovati in izvajati iz novih spoznanj potrebne posledice — ali pa te čaka neizogibna propast!

stiskah. Zato so tudi tam nalagali ljudem vedno nove davke in stare zviševali. Položaj se pa, naravno, ni poboljšal, ampak se je poslabšal. Takrat pa se je tedanji finančni minister Peel odločil za nasprotno pot in je označil svoj novi finančni načrt z besedami: »Zahtevali smo vedno več in smo dobili vedno manj — poskusimo enkrat zahtevati manj, pa bomo dobili več!«

Peel je oprostil raznih taks okoli 700 vrst blaga. Izračunani primanjkljaj bi bil znašal 8 milijonov. Praksa pa je pokazala ne le to, da primanjkljaja ni bilo, ampak je bil dohodek celo za nekaj odstotkov višji, ker se je konzum zaradi znižanih cen toliko dvignil, da so trgovci drugih davkov lahko plačali precej več!

Stvar je nekako takšna, kakor n. pr. z oblekami ali z obutvijo. Če računa krojač od obleke recimo 500 Din samo za delo, bo dobil na teden komaj eno naročilo; njegov tedenski dohodek bo torej znašal 500 Din (manj stroški). Če bo pa računal samo 100 ali recimo 200 Din, bo imel toliko več naročil in bo zaslužil precej več na teden kakor njegov »drugi« tovariš. In prav ista načela in isti računi, ki vladajo v privatnem gospodarstvu, vladajo tudi v gospodarskem življenju države!

Spomenik na Vižmarški tabor iz leta 1869.

Na binkoštni ponedeljek, dne 17. maja 1869. leta, je bil v Vižmarjih najmočnejši in najznamenitejši narodni tabor. Na tem taboru je slovenski narod formuliral svoj politični program, ki je vnel v slovenskih srcih tolik ogenj navdušenja, da je bil že naslednje leto začrtan južnoslovanski program, ki je bil začetek jugoslovenske ideje pri nas. In ta ideja se je pol stoletja nato uresničila v svobodni jugoslovanski državi — v naši kraljevini Jugoslaviji.

V spomin na to veličastno narodno in politično ljudsko manifestacijo je nameraval postaviti narodni odbor dostojen spomenik, kar je tedaj avstrijska vlada prepovedala.

Da izpolnimo davno željo naših prednikov, se je na sestanku delegatov nacionalnih društev dne 10. marca t. l. v Ljubljani soglasno izvolil podpisani akcijski odbor, ki si je v zvezi s sokolskim društvom št. Vid nad Ljubljano postavil nalogo, da zgradi v spomin na ta znameniti tabor skromen spomenik: Sokolski dom. Ta spomenik naj bi pričal poznim rodovom o dobi, ki je v njej pričel stopati Slovan, na plan in ki so se v njej jele svetlikati prve zarje zlate svobode ter se je pričela tudi borba za to svobodo.

Ta spomenik, ki naj bo priča o takratnem narodnem prebujenju, naj bo obenem simbol ljubezni do rodne grude, do naše države in do našega blagopokojnega Kralja Mučenika. Iz tega spomenika naj vzklije nov rod, ki mu bo vedno v srcu in mislih poslednja želja Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja: Cuvajte Jugoslavijo!

Prosimo in pozivamo vso našo javnost, da prispeva za to plemenito akcijo. Naj ne bo nobenega društva, organizacije in korporacije, ki se ne bi odzvala temu pozivu, naj ne bo nobenega zavednega našega človeka, ki bi vsaj z dinarskim prispevkom ne omogočil uresničenja te akcije. Naj ne bo v naši banovini nobene občine, ki bi vsaj z malenkostnim zneskom ne prispevala na pomoč tej akciji!

Prispevke je pošiljati podružnici Poštno hranilnice v Ljubljani na čekovni račun št. 14.083 (Sokolsko društvo št. Vid nad Ljubljano) s pristavkom: za spomenik.

Častna predsednica: Franja Tavčarjeva s. r.

Predsednik: E. L. Gangl s. r.

Podpredsednik: dr. Vladimir Ravnihar s. r.
Odborniki: Manica Komanova, Valentin Babnik, Albin Koman, dr. Arko, dr. Josip Pipenbacher.

Nova pota bolgarskega kmetijstva

Nemški listi poročajo o novih potih bolgarskega kmetijstva sledeče:

Bolgarsko kmetijstvo se sedaj preusmerja, uvidelo je namreč, da mora zaradi padca cen žita izvažati prevelike količine, za katere dobi sedaj vkljub povečanju količin znatno manj kot prejšnja leta. Zato so začeli forsirati produkcijo onih rastlin, katere potrebuje za predelavo predvsem domača bolgarska industrija, t. j. predvsem tekstilna. Poleg tega pa se je začela razvijati produkcija za izvoz. Tako je bilo industrijskih in oljnatih rastlin (brez sladkorne pese) kultiviranih nad 150.000, leta 1927. pa samo 70.000 ha.

Med drugim se povišuje produkcija ricinovega olja. Ricinus je bil uveden prav za prav šele lani praktično v bolgarsko kmetijstvo. Nadalje so se letos začeli v velikem obsegu po-

skusi s sajenjem fižola, ki ga imenujejo tudi mandžurski fižol. Z Nemci so se Bolgari dogovorili, da bodo prevzeli vso produkcijo v letu 1934.

Nazaduje pa produkcija tobaka in rožnega olja. 3 tobakom posajena površina se je letos zmanjšala za 40%, rožne kulture pa za približno 50%. Nasprotno pa se je povečal izvoz sadja, katerega je letos Bolgarija izvozila 3700 vagonov.

Posebno za bolgarski trg se zanima Nemčija. Nemčija ve, da ji bo iz prekmorskih držav vedno težje nabavljati sirovine in kmetijske pridelke. Zato forsira uvoz iz balkanskih držav. Na drugi strani pa se Nemčija zaveda, da lahko postanejo baš te države najboljši odjemalci nemških proizvodov, če se bo dvignila kupna moč kmeta v podonavskih in balkanskih državah.

Kaj je boljše?

Dandanes tarejo veliki primanjkljaji skoro vse državne proračune. Davna moč prebivalstva peša povsod, in zato so državne uprave povsod v zadregi, kako bi svoje dohodke spravili v sklad z neobhodno potrebnimi izdatki.

Najlažja pot bi bila pač ta, če bi se dali izdatki poljubno črtati: kolikor je dohodkov, toliko naj bo izdatkov. Toda ta pot je v praksi neizvedljiva, ker je večina izdatkov pač take vrste, da jih črtati ne moremo, če hočemo, da deluje javna uprava nemoteno dalje. A ne samo to: državni izdatki imajo vedno to tendenco, da rastejo, ker so javne potrebe vedno večje in zato morajo rasti tudi dohodki, če nočemo zabresti v previsoke dolgove ali pa v splošen gospodarski polom.

Dohodke je torej treba več ali manj zviševati, če hočemo imeti red v javni upravi. Vprašanje je pa to, kako naj jih zvišujemo.

Pri nas je navada, da javne datjavte čisto

priprosto zvišujemo. Pisemska znamka, ki je nekdanj veljala 1 Din, naj stane 1 Din in 50 par, pa bo dohodek večji — tako računajo. Ali pa: carino na kavo ali na sukno je treba zvišati, pa bo blagajna bolj polna — tako računajo. Toda tisti, ki tako računajo, računajo slabo! To nam dokazuje izkušnja. Pokazalo se je n. pr. pri zvišanju poštnih pristojbin, da dohodki niso narasli, kakor so to računali slabi računarji. ampak so znatno — padli! Tako je bilo tudi pri carini in povsod.

Zakaj? Stvari ni težko razumeti. Dokler so cene znosne, ljudje kupujejo in plačujejo. Če pa cene preveč poskočijo, dosežemo le enkrat mejo, ko ljudje ne morejo več in takrat nehajo kupovati. Ljudje se omejeje, kolikor se morejo in take omejitve čuti tudi državna blagajna.

Pravo pot v tem oziru pa nam je pokazala Anglija, dežela najboljših finančnikov. Okoli leta 1840. je bila Anglija v velikih finančnih

Nov poselski red

Po poročilih iz Beograda pripravlja vlada, oziroma ministrstvo za socialno politiko nov poselski red za vso državo, ki naj odpravi v posameznih delih države že obstoječe poselske rede (danes že »ne-rede«) in jih nadomesti z novim, modernim in sedanjim razmeram ustrežajočim poselskim redom. Načrt je že gotov in sedaj ga proučujejo razna — zlasti ženska — združenja.

Mnogi se bodo morebiti čudili, češ: kaj pa brigajo hlapci in deklet »Kmetški list«? To vprašanje nas ne iznenaduje, toda povedati moramo, da nov zakonski načrt ne briga samo »Kmetškega lista«, ampak da se ta zakon tiče pri nas skoro vseh revnejših kmetov, ki imajo številne družine in katerih otroci morajo včasih že prav v zgodnji mladosti v službo! Tem in tudi nam, ki stojimo vedno odločno na braniku pravic tudi revnih kmetških družin — pa ni in ne more biti vseeno, kakšna usoda čaka naš kmetški naraščaj, zlasti še naša kmetška dekleta.

Ze takrat, ko je prednik sedanjega ministra za socialno politiko dr. Novaka minister Pucelj spraval srečno pod streho zakon o pobijanju spolnih bolezni, smo ugotovili, kakšnim nevarnostim za svoje zdravje in življenje so podvržena kmetška dekleta, ki iščejo službe v mestih in kakšna žalostna usoda je doletela na tisoče njih samo zaradi njihove (nezakrivljene) nevednosti in pa

zaradi premajhne zaščite od strani javnih oblasti. Zakon, ki ga je spraval pod streho minister Pucelj, prav gotovo ne bo odpravil vsega zla, bo pa le rešil na stotine deklet nesreče in moralnega pogina. In prav nič manjšega pomena ne bo novi poselski red, čim bo uveljavljen.

Dandanes obstoje namreč že za vse delavnice določbe, kakšne morajo biti, da delavec ne trpi prevelike škode na zdravju, samo za posle so take določbe menda odveč, ali pa so tako zastarele, da nikakor ne ustrezajo več svojemu namenu. V obrtnih delavnicah in industrijskih podjetjih je kolikor toliko urejen delovni čas — posli pri nas tega ne poznajo. V obrtu so urejene plače — posli ne vedo o tem ničesar; za kolikor se dogovori, toliko dobi, ali pa včasih tudi ne! O kakem dopustu ni govora v starih poselskih redih. To in še mnogo drugih stvari bo treba le enkrat urediti, da tudi revni kmetški fantje in dekleta, ki morajo po svetu s trebuhom za kruhom, ne bodo ostali nezaščiteni in da ne bo vsak mogel ž njimi ravnati »kakor svinja z mehomo«.

Priporočljivo pa bi bilo po našem mnenju, če bi vlada izdala samo okvirni zakon, podrobnosti pa naj bi izdelale banovine. Razmere na delovnem trgu so namreč tako različne, da bo težko najti za vso državo eno samo enotno pot.

Obrtništvu in naši javnosti!

Težke gospodarske razmere ženejo obrtništvu v naravnost obupno borbo za svoj obstanek. Rešno nas opominjajo, da v teh časih težke preizkušnje ne smemo kloniti in prepustiti razvoja dogodkov in naše bodočnosti usodi, temveč s podvojenim, žilavim in vztrajnim delom pomagati k izboljšanju.

Da se dvigne v obrtniških vrstah stanovska zavednost, samozavest in optimizem, v javnosti pa vzbudijo simpatije in razumevanje za težnje obrtnika ter zanimanje za domače rokodelske izdelke, so vodilne obrtniške organizacije iz cele Jugoslavije na konferencah v Ljubljani in Zagrebu sklenile, da se priredi po celi državi propagandni »Obrtniški teden« v času od 1. do 8. decembra t. l. Po sklepih in pooblastilu omenjenih konferenc smo prevzeli dolžnost, da pripravimo in izvedemo prireditev »Obrtniškega tedna« v Dravski banovini.

»Obrtniški teden« bo prireditev, ki naj rodi pozitivne uspehe vsemu našemu obrtnemu

stanu. Nujno potrebno je torej, da se vsaj pri tej akciji manifestira stanovska solidarnost in enodušnost vsega obrtništvu. Pozivamo zato vse obrtniške organizacije in korporacije Dravske banovine in vsakega poedinega obrtnika še posebej, da brez ozira na svoja načelna naziranja složno sodelujejo in pomagajo pri izvedbi te važne propagandne prireditve.

Obenem se obračamo na našo javnost, ki je vedno kazala razumevanje za potrebe in upravičene zahteve obrtništvu, s prošnjo, da tudi ona podpre to našo propagandno akcijo ter s tem pripomore k uspehu ne samo obrtništvu, temveč tudi nacionalni produktivni delavnosti vobče.

»Temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan.«

Za centralni delovni odbor »Obrtniškega tedna« v Ljubljani.

Josip Rebek, predsednik.

Žena umorila moža

Preteklo soboto, 10. novembra t. l., se je dogodil v vasi Smolincih pri Sv. Andražu v Slov. goricah zločin, kakršnega tamkaj še ne pomnijo.

V omenjeni vasi sta živela zakonca Jarež in Neža Braček. Braček je bil znan nasilnež in že večkrat kaznovan in zato so sosedje in domači tudi Nežo svarili pred poroko. V zakonu je res kmalu prišlo do prepitov in pretepev. Ko sta se mož in žena nekoč sprla, je prišel tast svoji hčeri na pomoč, a Braček je tasta pred očmi svoje žene — hčere — zabodel, na kar je dobil 3 mesece ječe.

Tudi v petek, 9. novembra zvečer sta se mož in žena sprla. Mož je zmerjal ženo in hčer, da sta nemarni lenobi; to pa je ženo tako razjezilo, da je skočila za možem v listnjak, tam zagrabila za gnojni kramp in moža tako udarila po glavi, da se je zgrudil. Ker pa se je žena bala, da mož še ni mrtev, ga je vpricho svoje hčere še parkrat udarila, nato pa sta ga obe, mati in hči, zavlekli v bližnji jarek.

V soboto pa je opazil neki pastirček, ki je gnal mimo jarka živino na pašo, da je vsa voda v jarku okrvavljena. Tekel je takoj k

Bračkovim in še k drugim sosedom, ki so takoj obvestili orožnike. Ti so zločin kaj naglo razkrili: pri hišni preiskavi so našli toliko dokazov za zločin, da je žena morala vse priznati.

Orožniki so ženo in najstarejšo hčer izročili sodišču.

Tudi sovjeti se pripravljajo

Vrhovni nadzornik sovjetske konjenice general Budjeny je poslal svojim oddelkom na daljnem vzhodu sledečo poslanico:

»Sovražniki ogrožajo sovjete okrog in okrog. S prstom na prožilih pušk je treba pričakovati novih političnih dogodkov. V žaru prihodnje mednarodne vojne, ki bi se morala že sedaj pričeti na Kitajskem, bodo prvi sunki namenjeni sovjetski Rusiji.«

Litvinov — odstopi?

Zadnje čase se ponavljajo v časopisju vesti, da bo ruski komisar (minister) za zunanje zadeve Litvinov odstopil, čim se vrne iz Ženeve. Na njegovo mesto bo baje imenovan Tamonjakov, ki zagovarja obnovitev zveze med Rusijo in Nemčijo.

Kardinal Gasparri — umrl

V Rimu je umrl 18. novembra bivši dolgoletni državni tajnik Vatikana kardinal Gasparri.

Kardinal je bil rojen 5. maja l. 1852. v mestecu Capovalazza. Svoje študije je dovršil v Rimu, kjer si je kasneje kot učitelj cerkvenega prava pridobil Ivelik sloves. Nekaj časa je učil

tudi v Parizu, kasneje papežev zastopnik (nuncij) za več južno-ameriških držav. L. 1907. je bil izvoljen za kardinala, l. 1916. pa je postal državni tajnik, ki je zlasti za časa vojne pokazal izredne sposobnosti.

Polom „Kmetijske eksportne zadruga“

V Mariboru se sedaj odigrava zadnji prizor velike gospodarske žaloigre, ki so jo pripravili priprostemu ljudstvu tisti »gospodje«, ki so ustanovili »Kmetijsko eksportno zadrugo« in na njen naslov oškodovali lahkoverne ljudi za težke milijone!

»Kmetijska eksportna zadruga« se nahaja sedaj pred končnim obračunom konkurza. Upnikov je bilo 17.000! Pri konkurzu se jih je prijavilo le 4000, a tudi to je za naše revne razmere dovolj. Upniki, ki so iskati svoj denar potom tožb, so seveda vse pravde izgubili po izreku: Kjer ni nič, tam tudi vojska ne vzame!

Vse, kar je mogel konkurzni upravitelj vnovčiti, je dalo komaj 2 milijona dinarjev. Od tega zneska pa je treba odračunati davke, plače uslužbencev in stroške, tako da bo za upnike, katerih terjatve je sodišče priznalo, ostalo le nekaj malega. Voditelji zadruga pa so oškodovali zavod za 900.000 Din, škode so pa napravili upnikom za 9 milijonov...

Žalostna zgodovina te »zadruga« pa naj bo kmetom v pouk in svarilo za bodočnost, da si bodo drugič nekoliko pobliže ogledali ljudi, s katerimi imajo opraviti!

Čehi grade trdnjave

V češkem parlamentu je vojni minister Bradač v daljšem govoru utemeljeval potrebo večje varnosti za državo, ki si jo mora zagotoviti s tem, da preloži svoje tvornice orožja bolj v notranjost dežele, drugič s sistematsko vojaško vzgojo mladine, s tehnično izpopolnitvijo vojne opreme in pa z gradnjo potrebnih utrdb na meji po vzoru drugih držav.

Z vsemi temi deli bodo pričeli takoj.

Za invalide

Pretekli teden je komisija za izpremembo in dopolnitev dosedanjega invalidskega zakona nadaljevala svoje delo pod predsedstvom ministra za socialno politiko dr. Frana Novaka. Gre za to, da se v okviru finančnih sredstev, ki so na razpolago, izpopolni invalidski zakon v korist invalidov in rodbin padlih ali umrlih invalidov.

Kmetiska mladina

Iz zveze

Svaz slovanske agrarne mladeže v Pragi je ponudil Zvezi dvoje študentskih mest za fantovski prosvetno kmetijski tečaj, ki se bo vršil v januarju in februarju 1935. v Eberhardu pri Bratislavi. Vse tovariše, ki se zanimajo za ta tečaj v Č. S. R., pozivamo, da nemudoma pošljejo tozadevne prošnje na naslov Zveze. Tečaj sam, kot tudi vsa oskrba, je brezplačen, udeleženci bi morali nositi torej le potne stroške. — V prošnji naj navedejo rojstne podatke, dovršene šole in dosedanje gospodarsko udejstvovanje (doma, na kmetiji, služba in slično).

Društvo kmetijskih fantov in deklet pri Sv. Bolfenku pri Središču priredi dne 2. decembra t. l. ob pol 3. uri popoldne v šoli pri Sv. Bolfenku igro: J. Vombergar: »Vrnitev«, drama v treh dejanjih.

Društvo kmetijskih fantov in deklet Središče ob Dravi uprizaro v nedeljo, 25. novembra 1934 ob pol 8. uri zvečer ob priliki proslave 60letnice pisatelja Fr. Ksaverja Meška njegovo dramo v treh dejanjih »Pri Hrastovih«.

Sv. Jurij ob Taboru. V nedeljo, 18. novembra sta se poročila agilni član in odbornik tukajšnjega Dkfid tov. Alojz Kos iz Pondorja s tov. Julko Šmit, ter tov. Kokovnik Franc s tov. Stanko Kristino. Želimo jim mnogo sreče in pričakujemo tudi v bodoče njihove delavnosti v Društvu kmetijskih fantov in deklet.

Ljubljanski pododbor Zveze kmetijskih fantov in deklet bo imel v nedeljo, dne 25. t. m. ob pol 9. uri dopoldne v prostorih Zveze, Tavčarjeva ulica 1, sejo. Vabljeni vsi odborniki in odbornice!

Notranje Gorice. Trije delavni tovariši tukajšnjega društva iz Aličeve rodbine, so preteklo nedeljo stopili v zakonski stan. Tov. Janez Alič si je izbral za življensko družico Pavlo Modic iz Bresta, Tone Alič Nanči Rožnikovo iz Pleševice, tov. France Alič pa Justino Sterle iz Osredka pri Cerknici. — Dobri Aličevi mami, ki kot vdova že 17 let gospodari na domači kmetiji, želimo, da ji bo tudi v bodoče osmero zavedno kmetisko vzgojenih otrok v veselje in zadovoljstvo, poročene tovariše pa želimo tudi v naprej videti v naših kmetisko-mladinskih vrstah.

★

Loče pri Poljčanah. Precej časa je že minilo, odkar se nismo oglasili, dasi vedno nekaj gibljemo.

Tužna vest o smrti našega kmetijskega kralja je globoko odjeknila v srcih članov našega društva. V posvetitev spomina na blagopokojnega kralja se je naše »Društvo kmetijskih fantov in deklet« s svojim članstvom udeležilo dne 18. oktobra 1934 žalne svečanosti, katero je priredilo tuk. Sokolsko društvo. Na tej komemoraciji je deklamiral naš član v imenu društva dvoje pesmi. Društvo samo pa je imelo dne 28. oktobra žalno sejo, na kateri je članstvo vzbudilo spomin na svojega Velikega kralja.

Dne 3. novembra je priredilo tuk. društvo za svoje članice enodnevní mlekarški tečaj pod vodstvom banovinskega mlekarkega referenta g. Franca Pavlice. Tečaja se je udeležilo 23 članic, ki so z zanimanjem zasledovale predavanja g. Pavlice. Praktični pouk, zlasti izdelovanje sira in masla je bil za naše članice velike važnosti, saj bodo mogle odslej izdelovati sir za domačo porabo tudi doma. Prežete s trdno voljo, da hočejo to, kar so si pridobile na te-

čaju, naše članice točno izvajati, so se veselo razšle na svoje domove, da na ta način delajo za izboljšanje našega gospodinjstva.

G. Pavlici smo pa na tem mestu za njegov trud dolžni izreči toplo zahvalo.

Dopisi

*

Iz Zasavja

Skopa in trda zemlja zasavskega okraja je udarila pečat na vse življenje tamošnjega prebivalstva. Po ogromni večini mali hribovski kmetje z obilnimi družinami ne najdejo dovolj kruha za sebe na svoji zemlji. Družinski člani z gospodarjem vred so navezani še na mizerni zaslužek. Tega so dobivali v rovih Trboveljske premogokopne družbe in na železnici. Vsled skrčenja obrata Trboveljske družbe so bili najprej odpušteni od dela kmetje-bajtarji in njihovi sinovi. Njim so sledili starejši rudarji ter oni, ki so imeli še kakega družinskega člana zaposlenega. V samem Zagorju je bilo odpuščenih preko tisoč rudarjev z nad 3000 družinskimi člani. Rudnik »Siterjeve« v Litiji je odpustil sploh vse delavstvo. Čez noč je bilo preko 300 mož in fantov na cesti. Vsled racionalizacije je odpustila litijska predilnica okrog 200 delavcev. To dejstvo je porazno vplivalo na obrt in trgovino. Skrčenje njihovih obratov, ali popolna opustitev je vrgla na cesto nove stotine ljudi, ki so povečali armado brezposelnih. Nastalo je eno najbolj perečih vprašanj, ki so kdaj obstojala v Sloveniji, vprašanje brezposelnih. Strokovne organizacije delavstva in tudi občine same tega vprašanja niso mogle rešiti. Zato je dobilo to vprašanje izrazito socialni značaj, to je, da ga mora reševati celota, skupnost, ves narod, banovina in država. In priznati je treba vsem merodajnim faktorjem, da so ga zares tudi tako razumeli. Zlasti moramo podčrtati in poudariti zasluge pri reševanju tega vprašanja, ki sta si jih pridobila g. minister Pucelj in g. ban dr. Marušič. Nobeno vprašanje ju ni tako skrbelo in jima ležalo na srcu, kakor vprašanje brezposelnega delavstva in njihovih lačnih otrok. Brez oklevanja sta pristopila k delu. Po njihovih zaslugah so bili ustanovljeni banovinski bednostni fond ter državni in banovinski fond za javna dela. Postavila sta se na načelo, da se naj rešuje vprašanje brezposelnosti z delom in zaslužkom in ne s podporami.

Javna dela so bila pa še prav posebno važna v Zasavju. Kajti oddaljena hribovska selišča so bila silno težko dostopna, ker so bila brez dobrih cest in potov. To dejstvo je še povečalo siromaštvo in trpljenje ondotnega prebivalstva. Les so morali prodajati v brezcenje, enako tudi vse druge skromne kmetijske pridelke. Koliko veselja in radosti so povzročile gradnje raznih občinskih in banovinskih cest. Življenje in delo se je pričelo na vseh krajih. Vsi brezposelni so se oddahnili. Skromen zaslužek so dobivali. Komaj Din 2-50 na uro, ali vendar je nekaj. Dograjena je bila cesta Št. Lambert—Sava, preloženi klanci pri Mediji in Hotiču itd. Eno poglavitnih del pa je gradnja banovinske ceste Radeče—Litija, kjer je zaposlena večina brezposelnih. Cesta naglo napre-

duje in drugo leto bo v glavnem dovršena. Načenja se pa že sedaj resna razprava o pričetku zasavske ceste in verjetno je, da bodo že prihodnje leto zapele lopate in krampi v bližini postaje Sava za Litijo.

Tako se rešavajo vprašanja brezposelnosti in gradnje javnih cest in vodovodov ter regulacije potokov.

Spodnja Polskava. Vodstvo kmetijsko-gospodinjstva tečaja priredi v nedeljo, dne 25. t. m. v Sp. Polskavi važno poučno razstavo v veliki dvorani občinske hiše. Ob tej priliki se bodo vršila tudi razna strokovna predavanja, in sicer ob 11. in 14. uri. Vabijo se vse žene in dekleta, da obiščejo v čim večjem številu to zanimivo domačo razstavo. Ob 15. uri se prične oficialni zaključek tečaja, katerega se udeležijo starši gojenk in povabljeni predstavniki oblasti.

Ker se bo vršil od 1. decembra t. l. dalje drugi tečaj v večjih prostorih, se bo sprejelo tudi večje število deklet. Zato naj se prijavijo še ona dekleta, ki ga nameravajo obiskovati, ker je še nekaj prostih mest. Vse prijave sprejema Marica Rajšpova v Sp. Polskavi, ki daje tudi vsa potrebna tozadevna pojasnila.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 10. t. m. ob 3. zjutraj je umrl daleč na okoli znan in priljubljen gostilničar, izvoznikar in mesarski mojster g. Leopold Horvat. Zadela ga je srčna kap. Leta 1910. se je priselil od Kapele k Sv. Jurju. Nad 10 let je vzorno upravljal gostilno pri pošti, nekaj let pa gostilno v prostorih tukajšnje pošilnice, od koder ga je izpodrinila nevsučna konkurenca prijatelja. Tako mu je bil odvzet borni kruh, ki mu ga je dajal njegov poklic. Dobro srce njegove hčerke in zeta pa mu je nadomestilo do smrti vse, kar je bilo za njega potrebno. Najboljši dokaz njegove priljubljenosti je dala množica kropilcev ob mrtvaškem odru, nešteto število vencev iz svežega jesenskega cvetja, ter zadnja njegova pot, na kateri so ga spremili užaloščeni sorčniki, prijatelji in znanci, od blizu in daleč. Prva sodba o njegovem življenju je bila izrečena ob času, ko je morda njegova duša stala pred Večnim sodnikom, in kdo ve, če ni bila sodba po vsega mogočnem za njega milejša, kakor bo sodba večnega sodnika o tistem, ki ga je obsodil za čas življenja in pred pogrebom. Pokojni je bil značajan mož. Trden v svojih nazorih in pripravljen, pošten v svojih delih, predvsem pa dober mož in oče.

Tistemu pa, ki je pokojnemu prvi kalil večni mir, kličemo v svarilo: ne sodi, da ne boš sojen.

Knjige Kmetijske Matice so v tisku in bodo v kratkem gotove. Kljub temu nekateri poverjeniki še vedno niso vrnili nabiralnih pol. Zato jih prosimo, da store to čimprej, da ne bo potem nepotrebnih neprilik. Kdor se še ni prijavil za člana Kmetijske Matice, naj se takoj prijavlja pri domačem poverjeniku ali pa neposredno na upravo Kmetijske Matice v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

Ko prečitaš Kmetijski list, da ga prečitaš tudi sosedu in mu priporočaš, da si ga naroči. Celoletna naročnina znaša samo 30 dinariev.

Novice

*

Člani združenja urarjev in sorodnih obrtov opozarjajo javnost, da člani združenja zasebnim strankam ne smejo ceniti nobenih predmetov.

Cesta v Kamniško Bistrico je sedaj dovršena. Dela so trajala 3 leta.

Pivo je predrago. Pivo pri nas ne gre, ker je predrago. Posledica je padec produkcije: l. 1927. so pri nas zvarili piva 700.000 hektolitrov, l. 1934. pa le še 190.000 hektolitrov. Take so posledice pretiranih cen.

Obsojen oderuh. Sodišče v Velesu v južni Srbiji je obsodilo Vladimirja Bogdanovića zaradi oderuštva na pol milijona dinarjev kazni, ker je posojal denar po 1200 odstotkov obresti.

Vlak je povezil v soboto popoldne progovnega nadzornika Janeza Rometa pri postaji Zalog. Rome je podil delavce s proge, da ne pridejo pod vlak, nesreča pa je hotela, da je žalostna usoda zadela njega samega.

To je bilo denarja! Mariborska občina je prejela te dni 50.000 dinarjev kot del izplačila nekega nakazila v znesku 300.000 Din, a to v samem drobižu po 25 par. Denar je bil shranjen v 60 vrečah, vsaka vreča pa je tehtala po 17 kg, skupa torej 1080 kil!

Velikim poneverbam so prišli na sled v Zagrebu pri upravi občinske blagajne. Odkrili so 5 poneverb za skupaj 3 in pol milijona Din. Od poneverjenega denarja bo dobila občina le malo nazaj, ker se je vknjižila na premoženje krivcev. Poneverbe so dale povod za temeljito reorganizacijo blagajniške službe pri občinski blagajni.

A. S.

Rokovnjaška osveta

(Nadaljevanje.)

Lenka se je vračala iz mlina, ko so ljudje najbolj vneto govorili o tem dogodku. Grede ji pride na pot »Božji-volek«. Dekle ga toplo prosi, naj ji pove, kar morda ve o Janezu, ako pa more kako do njega, naj mu sporoči, da bi srčno rada sama govorila z njim. Berač obljubi in se kmalu poslovi, nakar se vrne šele čez tri dni in sreča Lenko vprav na koncu Erženove njive.

Dekle se ga na moč razveseli, berač pa previdno:

»Čakaj, Lenka, tu ni varno govoriti! Pojdiva tja v gozd, kjer so ono leto našli neznanega oboščenca! Tja si nihče ne upa, ker pravijo, da straši. Tam bova lahko govorila —«

Lenki od veselja in groze burno utriplje srce, vendar premaga strah in odide za beračem.

»Poslušaj!« ji pravi, ko prideta na označeni kraj. »Doslej ti še nisem nikoli zaupal, da smo si z rokovnjači dobri. Da, da, saj znam govoriti celo njih jezik! Samo Bog ne zadeni, da bi komu kdaj kaj omenila zastran tega! — Tako, viš, sem se podal v hribe, kjer se fantje shajajol«

Nato ji pove, kako je poiskal Janeza in mu sporočil kakor ji je zadnjič obljubil. Fant mu je izročil prstanček za Lenko in omenil, da to pomeni ljubezen, da, samo gorečo ljubezen. Potlej mu je naročil, naj pride Lenka v nedeljo popoldne na Gradiški vrh, kjer v kvatrnih nočeh cvete zaklad. Tam jo bo čakal Janez. Kar med večernicami naj pride. On bo tedaj že tam.

»In kaj je še kaj drugega naročil?«

»Samo to. Aha, še to mi je dejal, da pride zdaj birič Rot na vrsto za plačilo.«

Berač je utihnul in se pomuznil iz gozda, Lenka pa se je vsa blažena in kakor v samo srečo zatopljena vrnila na njivo...

Res je še pred koncem tedna bil tudi birič Rot na vrsti. Možak namreč ni bil samo vojaški priganjač, ampak tudi grajski birič. V petek

Gradnja poslopja za vseučiliško knjižnico v Ljubljani je zagotovljena. Za zgradbo bo vlada najela posojilo pri Drž. hipotekarni banki v Beogradu v znesku 7 in pol milijona Din, banovina bo dala 2 in pol milijona Din, ljubljanska občina pa je dala prostor za stavbo brezplačno. Če bo predlog vlade odobril tudi parlament, bodo s 1. aprilom l. 1935., ko stopi novi proračun v veljavo, že lahko pričeli zidati.

Nesreča pri spravljanju sena. V vasi Podlipi pri Vrhniku se je pretekli teden nevarno ponesrečil 24 letni sin posestnika Vinko Jereb. Pri spravljanju lesa se mu je namreč železen kavelj zapičil globoko v črevesje. Ponesrečenca so prepeljali v Ljubljano.

Avtomobilska nesreča se je pripetila te dni knezu Windischgrätzu na potu iz Gradca v Jugoslavijo. Pri Špilju se je zaletel v avto neki motociklist. Avtomobil se je pri izogibu zvrnil v jarek. Knez in njegova soproga sta težje poškodovana, njuna 8 letna hčerka pa je ostala nepoškodovana.

Na smrt je obsodilo sodišče v Osjeku nekega Adama Mayerja, ki je v noči od 7. na 8. julija t. l. umoril in oropal v njegovi hiši Štefana Guberovića, upokojenega uradnika, njegovo ženo in taščo.

Kupčije z zemljišči in stavbnimi parcelami v Ljubljani in okolici so prav živahne. V prvi polovici novembra je bilo prijavljenih in zaznamovanih 29 kupnih pogodb za skupno vsoto 380.300 Din. Splošno se opaža, da se cene za parcele dvigajo.

Ljubljana ni bogata. Dobro merilo za blagostanje kakšnega kraja so stanovanja. Statistika pravi, da stanuje v Ljubljani v enosobnih stanovanjih nad tretjino prebivalstva, velikih stanovanj s 5 ali več sobami pa je le 800.

popoldne je moral kot tak uradno v Čeplje, kamor ga je poslal njegov gospod zastran tlake. Tam se je zamudil malo čez čas in se je šele v poznem mraku vračal domov. Pot ga je peljala skozi gozd. Ni pa še prišel niti prav do srede, ko planejo rokovnjači po njem. Rot takoj spozna Janeza med njimi, v smrtnem strahu strahovito zavpije in se onesvesti. No, rokovnjaški bratci mu hitro pomagajo. Obrnejo ga na trebuh, po zadnji plati pa mu vsak zase odšteje po trideset tako gorkih, da birič na koncu niti tuliti ne more več. Nato ga dvignejo, prislone k orjaške-mu deblu in se lepo poslove od njega, Janez mu celo seže v roko, češ:

»No, ljubi moj Rot, zdaj me boš menda pomnil. Pozdravi lepo tudi tovariše in pridno celi rane, da ti ne bo prihodnjič prehudo, ha ha!«

III. poglavje.

Prej mi moraš povedati, da bom vedela punkeljček vezati, Punkeljček povezala, bom v grmu palico vrezala —
(Narodna.)

Pečnikarjev Janez je v skrivališču na Gradiškem vrhu nestrpno pričakoval Lenke. Tu in tam je pokukal izza grmovja in se potipal za široki pas, kjer sta tičali skriti dve nabiti pištoli, poleg njiju pa še ostro brušeno bodalce. Vzlic nedelji in kljub temu, da se je nadejal dekletovega prihoda, je bil mladenič vendar žalosten in do dna srca potr. Le kako hitro, kako naglo se okrene čas! Pred nekaj meseci je bil še poštenjak med poštenjaki, zdaj je rokomavh med rokovnjači in kot vojaški ubežnik se ne sme niti vrniti k svojem. Vse to, o, vse samo zaradi ljubljene dekleta!

V takih grenkih mislih mladenič mrko zre v dolino. Spodaj se belo vije cesarska cesta, na desni želi k nebu Limbarska gora, vmes pa se po holmih in brežinah prijazno smehljajo vasice, kjer žive ljudje kljub siromaštvu v mirnem zadovoljstvu. Ali bo on še kdaj smel živeti tako? Kaj, le kaj hrani zanj temna bodočnost? Janez si z roko potegne preko čela, ko se mu

Največ služkinj daje Štajerska po statističnih podatkih mariborske posredovalnice za delo, ki je v prvih 9 mesecih letošnjega leta posredovala delo za 715 služkinj.

Avtomobilska cesta Zagreb—Beograd. Zagrebški listi poročajo, da je že odobren kredit v znesku 800 milijonov dinarjev za asfaltirano avtomobilsko cesto Zagreb—Beograd, ki bo dolga 400 kilometrov. Dela bodo trajala več let, pričeli pa bodo takoj.

Nezgoda nemškega letala v Zemunu. V Zemunu je te dni vsled neprevidnosti pilotov eksploziviral bencin v nekem poskusnem letalu trdke Siemens. Ponesrečil se ni nihče. Letalo bodo po železnici odpravili v Nemčijo.

Ponarejeni kovanci po 20 Din so se pojavili po stiški okolici.

Kathreiner Kneippova sladna kava je s svojo kakovostjo in izdatnostjo nenadkriljival Pazite na tovarniški znak!

Uboj zaradi kokoši. 55 letni posestnik Anton Primožič iz Podslivnice pri Cerknici je bil te dni v Ljubljani obsojen na poldrugo leto zapora, ker je v jezi z .otiko tako močno udaril svojega soseda po glavi, da je ta kmalu umrl zaradi težke poškodbe na glavi. Kregala pa sta se oba zaradi — kokoši...

Blasnikova „Velika pratika“ za l. 1935 je izšla letos že devetdesetič.

Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci samo to pratiko, ne samo pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Nemčiji, Avstriji, Italiji itd. Ta edino prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni I. Blasnika nasled. v Ljubljani.

nenadoma zasveti v glavi: Ah, ko bi hotela Lenka z njim na Štajersko. K oglarjem bi šla in spet začela živeti človeško življenje.

Iz hipnih sanj ga vzdramijo stopinje. Fant hlastne za pas in kakor senca utone v grmovju. Previdnost pa je bila to pot nepotrebna, kajti na vrh je zdajci stopila vsa zasopla Lenka. Janez bi bil najrajši zavriskal! Izvoljenka mu je ostala zvesta, zvesta, vzlic vsej nesreči, ki ga je zadela. Kakor bi trenil, si mlada človeka skočita v objem.

»Janez, moj Janez!« ihti dekle.

»Lenka, življenje moje!« jo mladenič prižema k sebi in za trenutek se mu zdi, da je na vsem božjem svetu sam z dekletom in s to svojo brezimno srečo.

»Ah, kam si moral priti, moj dragi!« se prva vzdrami Lenka iz te blažene omame.

»Ali bi me rajša videla v vojski?«

»Nikar ne govori tako, Janez!«

»Kaj naj sicer storim?«

»O, ko bi ti le znala in mogla svetovati! Kakor tudi mislim, si ne znam pomagati, le boli me, strašno boli, ko vidim, koliko trpiš zavoljo mene!«

»Res, Lenka?«

»Še vprašaj!«

»Ali bi potem šla z menoj?«

»Kamor hočeš, Janez! Samo reci!«

»Na Štajersko bi šla. Tam bi se udinjal pri oglarjih, pa bi bil skrit in na varnem. Tako bi lahko spet začel živeti pošteno življenje.«

»Oh, Janez.«

»Greš z menoj?«

»Grem! Tudi na kraj sveta, če hočeš!«

V tesnem objemu ji mladenič nato razložil ves načrt. Dekle posluša, joče in neprestano poljublja dragega.

»V sredo zvečer te čakam tukaj.«

»Pridem!«

»Zbogom, Lenka!«

»Na svidenje, Janez!«

Še dolg poljub in Janez izgine v goščo. Dekle pa odrzli nizzdol po brežini.

(Dalje prihodnjič.)

Nemci kupujejo naš tobak. V Split sta prišla dva zastopnika nemških tobačnih fabrik da se dogovorita z našo monopolsko upravo glede nakupa tobaka. V Nemčijo lahko izvozimo po trgovinski pogodbi za 12 milijonov Din tobaka. Nemci se zlasti zanimajo za hercegovski tobak.

Dobro organizirana tolpa tatov je napravila po Savinjski dolini že mnogo škode, tako da so ljudje sami organizirali nočne straže, da se jih obranijo.

Življenje si je vzela v Tetovu, v južni Srbiji, soproga tamkajšnjega zdravnika dr. Konača, rodom Slovenka. Kaj je 27 letno gospo gnalo v smrt, ni znano.

Lokomotiva je strla voz posestnika Berliča iz Zapuž nad St. Vidom pri Ljubljani. Berlič je peljal preko proge voz gnoja, ko je po progi privozila lokomotiva. Njemu in konju se ni zgodilo nič, voz pa je ves zdrobljen.

Zakon o starostnem zavarovanju pripravljajo v ministrstvu za socialno politiko. Osnutek predvideva neko centralno upravo bodočega zavarovanja, kar pa bo težko izvedljivo.

Ljubljanska prostovoljna gasilska četa si je nabavila nov avtomobil in novo motorno brizgalno. Oboje stane 300.000 Din.

Pripravljalni odbor društva za zaščito interesov vlagateljev bivše Poštne hranilnice na

Dunaju naznanja vsem vlagateljem in imejiteljem tekočih računov, ki so se gornjemu odboru prijavi, da je naša Poštna hranilnica že stavila predlog ministrskemu svetu, da reši vprašanje izplačila. Odbor bo pričel sedaj akcijo, da rešitev zadeve pospeši in da doseže čim ugodnejši kurz. Oni, ki so leta 1928./29. svoje terjatve pri Poštni hranilnici prijavi, pa se doslej podpisane odboru še niso prijavi, naj se čim preje prijavi, da bo moglo društvo merodajnim dokazati, kako velik je interes prizadetih na skorajšnji in ugodni rešitvi tega vprašanja. Prijave sprejema za pripravljalni odbor še nadalje Društvo žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani.

Na 1 mesec zapora je obsodilo ljubljansko sodišče neko ženo, ki je prodajala v Ljubljani srno, ki je bila pa ukradena. Plačati je morala tudi 520 Din za srno.

Debela bukev ga je ubila. V Podgradu pri Novem mestu je pri sekanju drv padla debela bukev na posestnika Judeža, ki se je nedavno vrnil iz Holandske. Judež je 2 uri nato umrl.

Nepošten begunec. Avstrijski begunec Josip Stadler je ukradel v taborišču v Varaždinu in nato poskušal z avtom pobegniti preko meje, kar se mu pa ni posrečilo. Zato je ves denar v Mariboru zapil. Izročili so ga našemu sodišču.

Gospodarstvo

Globoko jesensko oranje

Globoko orjemo navadno jeseni za jaro setev (jarino); oranje je takrat najuspešnejše in najboljša priprava zemlje za spomladansko setev. V jeseni globoko preorano tlo je izpostavljeno mrazu, ki zemljo premrzne in zdrobi; na ta način pride spomladanska posetev v dobro pripravljeno in zdrobljeno grudo. Globoko preorana zemlja vsrkava vlago v precejšnji količini, jo čuva za sušo in daje zagotovljen donos.

Pri globokem jesenskem oranju reguliramo vlago na najboljši način, hranila se dobro razkrajajo (raztapljajo) in rastlinski korenji se množijo. V globoko zrahljani zemlji pronica voda v v spodnje plasti, kjer ni hlapenja. Čezmerne vodne količine odtekaajo in rastline niso nikdar prevlažne; gruda se hitreje posuši (spomladi) in jo pravočasno obdelujemo.

Globoko oranje izvajamo v jeseni radi tega, da ostanejo spodnje grudne plasti čim dalj časa v dotiklaju (stiku) z zrakom; v tem času gnojimo tlo s hlevskim gnojem in apnom.

*

Kaj je škrobna vrednost?

Živina ustvarja brezdušikove snovi in mišično moč le iz masti, škroba in sladkorja. Proizvodno vrednost teh snovi izražamo s številko, ki jo je Kellner imenoval »škrobna vrednost«; škrobna vrednost je odnos (razmerje) določne hrane napram (v primeri) škrobu (n. pr. iz 100 kg škroba proizvajamo 25 kg masti, iz 100 kg sena pa samo 8 kg masti; odnos sena napram škrobu najdemo, če 8 kg masti pomnožimo s številko 4; številka 32 je škrobna vrednost sena t. j. 32 kg škroba pomeni v prehrani ravno toliko kakor 100 kg sena). Na ta način preiskujemo vsako hrano in njeno vrednost najdemo v posebnih Kellnerjevih tablicah.

*

Kako konzerviramo mleko?

Mleko konzerviramo (t. j. shranjujemo tako da ostane hrana dalj časa zdrava in sveža) s pomočjo fizikalnih in kemijskih sredstev. Kemijska sredstva so: salicil, soda, formalin, vodikov superoksid in natrijev benzoat; najboljšo sredstvo od navedenih je natrijev benzoat. V praktičnem življenju uporabljamo navadno sodo

posebno radi tega, ker uničuje kislino v nakislem (kislitem) mleku; mleko postane na ta način sveže in se ne more zasiriti.

Od fizikalnih sredstev je najvažnejša toplota; toploto kot fizikalno sredstvo imenujemo pasterizacijo (razlikujemo visoko in nizko pasterizacijo), ki pomeni ogrevanje mleka izpod 100° C. Pri visoki pasterizaciji ogrevamo mleko na 70°—85° C (in to samo ¼—1 min.); s tem so uničeni vsi enzimi in vitamini in pojavljajo se kemijske spremembe na sladkorju in masti. Zato takega mleka ne moremo porabiti za otroke, ker nima vitamina in enzima; širi se tuberkuloza in v nekaterih državah je tako pripravljeno mleko (namreč uporaba) prepovedano. Pri nizki pasterizaciji pa ostanejo ohranjeni vsi vitamini in enzimi; mleko segrevamo v posebnih aparatih na 63° C in sicer ¼ ure).

Vse bi še bilo, tudi plakatiranje, ali predvojni ruski čevlji in nikolajevski dijengi mi ne gredo iz spomina.

Po svetu

Črešnje drugič dozorele. V mestu Burgas-u ob Črnem morju raste obilo črešenj, ki so letos že drugič dozorele. Črešnje nič ne zaostajajo za spomladanskimi.

61 ljudi je ubila strela v mestecu Clarksbory v Južni Afriki. Zamorci so se zbrali v neki veliki lopi k obedu, ko je tresčilo.

Tuje delavce odpuščajo še vedno v Franciji. Predno so začeli tuje odpuščati, je delalo v Franciji skoro poldrug milijon tujcev, danes pa jih je komaj polovica toliko. Sedanja vlada namerava to politiko nadaljevati.

Otroška zavetišča v Franciji niso menda posebno vzorna. Pretekli teden je neki poslanec napadal vlado v parlamentu zaradi tega in je naglasil, da je hrana pod vsako kritiko, osebe pa presurovo. Vlada je odgovorila, da bo zadevo strogo preiskala.

Največje topove ima Francija. Ti topovi imajo 52 centimetrov v premeru (kaliber) in streljajo 16.000 kg težke izstrelke. Topovi so montirani na 30 metrov dolgih vagonih. Streljajo lahko 30 kilometrov daleč.

Godcem v Nemčiji se slabo godi. Organizacija godcev v Nemčiji, ki šteje okoli 15.000 članov, javlja, da zaslužita komaj dve tretjini godcev po 100 mark mesečno ali pa za malenkost več, vsi drugi pa žive od podpor.

Bogati berači žive na Poljskem. Te dni je namreč umrl v Varšavi berač, ki je zapustil svojim dedičem okoli 6 milijonov dinarjev.

Francoski državni dolg je znašal po uradnih podatkih 31. avgusta t. l. bajno vsoto 311 milijard francoskih frankov. Pomnite: ne milijonov, ampak milijard!

Krvav zločin zaradi rubežni. V mestecu Nagykola na Ogrskem je živel kmet Štefan Rajke s svojo družino prav srečno, dokler ga niso začeli tretji silno visoki davki, ki jih nikakor ni zmogel. Ko je nedavno vstopil davčni izterjevalec v njegovo hišo, da izvrši svojo uradno dolžnost, se je kmet tako razburil, da se je v zmedenosti zaklenil s svojimi 4 otroci v hišo, kjer je s sekiro pobil vse 4 otroke.

Huda megla je pretekli teden legla nad južno Anglijo, tako da so morali ustaviti ves promet.

Novo vojno orožje je majhen tank, ki je samo 2 metra dolg in komaj 1 meter širok. Izumil ga je neki angleški častnik. Tank poganja majhen motor štirih konjskih sil.

420 stotov svinec so porabili v Brnu pri zgradbi nove bolnišnice za bolnike na raku, ki jih bodo zdravili z radijem. Ker pa žarki radija zdravim ljudem škodujejo, so vse prostore, kjer bodo imeli opraviti z radijem, obložili z debelimi svirčenimi ploščami, skozi katere žarki ne prodrejo.

Ognjenik Vezuv namerava dati italijanska vlada pogozditi. V starih časih je bila ta gora vsa obraščena.

40 urni delavnik bodo uvedli v Italiji. Delavci z velikimi družinami bodo pa prejeli z ozirom na znižanje plač posebne doklade iz fonda, kamor bodo plačevali svoje prispevke delavci in delodajalci.

Pet samomerov žensk v enem dnevu. Na Dunaju si je pretekli petek vzelo življenje 5 žensk, starih od 19 do 23 let, zaradi bede.

Okoli 5 milijard švicarskih frankov znašajo dolgovi kmetov v Švici. Povprečno leži na vsakem hektarju obdelovalne zemlje po 4000 frankov dolga.

Štrajki v Ameriki. V velikih predilnicah in tkalnicah za svilo v Zedinjenih državah štrajka okoli 20.000 delavcev.

Umrlijest v Nemčiji. V Nemčiji umre na leto od 1000 oseb 12. L. 1880. jih je pomrlo še 25 na tisoč.

Radio

Najvažnejši program Radijske oddajne postaje v Ljubljani

od 25. novembra do 2. decembra 1934

Nedelja, 25. nov. 8.55: Versko predavanje (p. Regalat Čebulj). — 10.00: Antropologija in šport (dr. Božo Škerlj). — 16.00: Higijenska nega molznih krav (Dr. Kocjan Leon). — 20.00: Nac. ura: Dr. Franjo Rački.

Ponedeljek, 26. nov. 18.00: Klasična in moderna diplomacija (Ruda Jurčec). — 19.20: Proglas ujedinjenja Črne gore s Srbijo (Andrija Radović). — 20.00: Zdravniška ura (Dr. Bogomir Magajna).

Torek, 27. nov. 18.00: Gospodinjska ura: Praktična navodila o pravilni sestavi prehrane z ozirom na odrasle. — 19.30: Pravna ura (dr. Vladimir Knaflič).

Sreda, 28. nov. 18.20: Preko stepe v Dobružo (Zdenko Aljančič).

Četrtek, 29. nov. 12.00: Poroka Nj. Visočanstev princa Jurija in princese Marine. — 18.00: Smuška ura ljublj. zimskošportnega podsaveza.

Petek, 30. nov. 18.00: K vprašanju sodobnosti in umetnosti (France Vošnjak). — 18.40: Sokolstvo ob letošnjem 1. decembru (Janez Pohar).

Sobota, 1. dec. 16.00: V kraljestvu zlatoroga (Vladimir Kapus). — 18.00: O ujedinjenju (Mlekuš Vekoslav). — 19.55: Zunanji politični pregled (dr. Jug).

Sejmi

25. novembra: v Zatični, Krškem, Gradacu, Kaniži, Ptuju, Dobju, Vildonu, Lembergu, Ločah pri Poljčanah.

26. novembra: v Škofji Loki, Domžalah, Št. Rupertu.

28. novembra: v Dol. Lendavi, Prosenjakovcih.

30. novembra: v Gočah, Kočevju, Železnikih, Planini, Tržiču, Turjaku, Vačah, Celju, Sv. Andražu nad Ptujem, Rogatcu, Veržetu.

Kupujemo

in najbolje plačamo vseh vrst vrednostne papirje. — Ponudbe z navedbo cene pošljite na upravo lista pod „Vrednostni papirji števil 88“

Vrednostni papirji

2½% Vojna škoda	Din 322—324
7% investicijsko posojilo	Din 71—72
7% Drž. hipotek. banka	Din 61—64
6% begluške	Din 54—56
4% agrarne	Din 39—40
7% Blair posojilo	Din 51—52
8% Blair posojilo	Din 59—62
Privilegirane agr. banke	Din 210—215

Valute

1 ameriški dolar	Din 33'80
1 nemška marka	Din 13'60
1 švicarski frank	Din 11'10
1 angleški funt	Din 170'—
1 francoski frank	Din 2'24
1 češkoslovaška krona	Din 1'41
1 italijanska lira	Din 2'92

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1934, se mora do nadaljnje odredbe dodati še 28¼% na ime »primac«.

Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8'20 dinarjev.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Telefon št. 21-83. — Poštni predal 297. Poštni čekovni račun št. 10.545.

Najvarneje in najbolje naložite denar pri

HRANILNICA KMEČKIH OBČIN V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta št. 19
Ustanovljena 1911
(Palata Vzajemne zavarovalnice)

ki je edino pupilarno varen zavod kmečkih občin. Za varnost jamči 16 kmečkih občin ustanoviteljic z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Nalagajte svoj denar v ta zavod, kjer je denar najbolj varen. Hranilne vloge obrestuje po 4%, vezane na 3 mesece po 5%. Rentni davek plačujejo vlagatelji sami. V to hranilnico nalagajo sodišča in občine ter župni uradi denar mladoletnih, skrbilencev, preklicancev, ustanov in drugih javnih zakladov, varščin in zapuščin. Posojuje svoj denar na posestva in občinam proti amortizaciji in na menice proti mesečnemu odplačevanju. Hranilnica je pod nadzorstvom kralj. banskega komisarja.

Kmetje in kmetice!

Kupujte svoje potrebščine samo pri tvrdkah, ki nudijo svoje blago v „Kmetiskem listu“!

Manufakturna veletrgovina

Fran Hrehorič

Ljubljana, Dunajska cesta 28

se priporoča cenj. trgovcem pri nakupu blaga
Zmerne cene! Postrežba točna!

EKONOM

f. z. z. o. z.
v Ljubljani
Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši)
Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmično moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne „Ilovac“, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1

Telef. št. 28-47. Rač. poš. hran. št. 14.257. Brzjavni: „Kmetiski dom“ Žiro rač.: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 4%, brez odpovedi, po 5%, pri tromesečni odpovedi. — JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog. Strankam nudi brezplačno poštno položnico za nalaganje denarja. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja. — POSOJILA daje na poroštvo, na vknjižbo in na zastavo premičnin in vrednostnih papirjev in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. **BLAGAJNIŠKE URE:** Ob delavnikih od 8—12½ in od 3—4½, ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000.—. Rezerve Din 1.200.000.—.